

Osnutek akcijskega programa 15. kongresa ETUC, 2023-2027

Skupaj za pravičen dogovor za delavce

Poglavje 2.3.: Varovanje zdravja in varnosti pri delu

Trenutno stanje in izzivi

2.3.1. V EU se na dan zgodi 12 smrtnih nezgod pri delu. Kljub znižanju števila poklicnih bolezni, nezgod in poškodb pri delu, je to še vedno veliko preveč. Z delom povezan rak zaradi izpostavljenosti nevarnim snovem povzroča 53 % vseh smrti, povezanih z delom, in letno zaradi njega umre kar 100.000 delavcev. Tradicionalne nevarnosti pri delu ostajajo pomembne. Evropska komisija je junija 2021 predstavila svoj strateški okvir za zdravje in varnost pri delu.

2.3.2. Tudi zaradi tehnoloških in digitalnih inovacij so izzivi na delovnem mestu vse večji. Zadnji dve leti sta tudi pokazali, kako zlahka se na delovnem mestu okužimo z virusom. Ta je dejavnik tveganja za zaposlene v zdravstvu in socialnem varstvu. Delavci na prekarnih delovnih mestih in delavci migranti so še posebej ranljivi zaradi tveganj za zdravje in varnost pri delu.

2.3.3. Podnebne spremembe - vključno z ekstremnimi temperaturami, vse večjo izpostavljenostjo UV-sevanju in vremenskimi pojavi - povečujejo tudi tveganja za delavce ter vplivajo na njihovo telesno in duševno zdravje. Lahko povzročijo celo njihovo smrt.

2.3.4. Stres, povezan z delom, in psihosocialne zdravstvene težave predstavljajo več kot polovico vseh izgubljenih delovnih dni v EU in posebej prizadenejo delavke. Narašča tudi število delavcev, ki potrebujejo zaščito, ker so izpostavljeni spletnemu nadlegovanju in sramotenju.

2.3.5. Delavci, zlasti ženske, se soočajo z nasiljem na delovnem mestu, bodisi s strani delodajalca, tretjih oseb ali celo sodelavcev. Med obveznosti delodajalcev sodi ukrepanje za delovna mesta brez nadlegovanja in nasilja.

2.3.6. Obstaja še vsaj 23 nevarnih rakotvornih snovi, ki so jim delavci izpostavljeni, in ki še čakajo na prednostno obravnavo. Težko in naporno delo je na področju varnosti in zdravja pri delu še vedno med najpogostejšimi obremenitvami ter razlog za telesne bolečine, kostno-mišična obolenja, manjšo zaposljivost in predčasno upokožitev milijonov delavcev v EU.

Delovanje:

2.3.7. ETUC si bo prizadevala:

2.3.8. za nadaljevanje kampanje za *Nič smrti pri delu do leta 2030*¹ in opozarjala na dejanske vzroke umiranja na delovnem mestu in poklicnih boleznih. Trudila se bo prepričati deležnike po vsej Evropi, naj se zavežejo k prizadevanjem za *Nič smrti pri delu oziroma zaradi dela*. Posebno pozornost bo namenila varnosti in zdravju migrantov na gradbiščih, vključno z migranti, ki delajo na črno brez dokumentov, in terjala zanje pravico do dostojnega stanovanja;

2.3.9. da se bo na področju varnosti in zdravja pri delu vedno upoštevalo specifične obeh spolov;

2.3.10. za revizijo zakonodaje EU o varnosti in zdravju pri delu za boljšo zaščito delavcev pred tako novimi in kot že znanimi tveganji, kakršna so kostno-mišična obolenja. Ker trenutno okvirna EU direktiva o varnosti in zdravju pri delu² ter njene hčerinske direktive ne veljajo tudi na gospodinjske pomočnice, bo ETUC podprla razširitev njihove veljavnosti tudi nanje;

2.3.11. da se psihosocialna tveganja na delovnem mestu, vključno s spletnim nadlegovanjem in sramotanjem, uredi v novi evropski direktivi, ki bo za ta naraščajoča tveganja pravna podlaga za sindikalno ukrepanje z organizacijskim in kolektivnim pristopom, npr. na podlagi števila zaposlenih;

2.3.12. za izboljšanje uredbe REACH³ za boljšo zaščito delavcev pred izpostavljenostjo kemičnim snovem in nanomaterialom;

2.3.13. za zakonodajo EU, ki določa skrajne dovoljene temperature za delo na prostem, da bi preprečili poškodbe in nesreče pri delu.

2.3.14. upoštevajoč nacionalne modele podprla razvoj ali ponovno vzpostavitev posebnih instanc za varnost in zdravje pri delu z namenskimi viri za predstavnike delavcev in sindikate na delovnem mestu za podporo, zaščito in uveljavljanje varnosti in zdravja pri delu na delovnem mestu.

2.3.15. podpirala izvajanje direktive o rakotvornih, mutagenih in za razmnoževanje strupenih snoveh in njenih dopolnitev z novimi mejnimi vrednostmi za tovrstne snovi, hkrati pa bo tudi podpirala njihovo nadomeščanje z alternativnimi manj tveganimi snovmi in zaščito pred izpostavljenostjo mešanicom tovrstnih snovi.

2.3.16. v državah, ki še niso ratificirale konvenciji ILO št. 155 in 187, ki jih je ILO leta 2022 dodala med temeljna načela in pravice iz dela, bo podpirala tako sindikalne kampanje za njuno pospešeno ratifikacijo kot ukrepanje za varnost in zdravje pri delu na njihovi podlagi.

¹ <https://zssszaupnikvzd.si/category/kampanje-o-varnosti-in-zdravju-pri-delu/nic-smrti-pri-delu/>

² <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31989L0391:SL:HTML>

³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/HTML/?uri=CELEX:02006R1907-20140410&from=SL>